

400 jaar Universiteitsbibliotheek

Een half jaar na de oprichting van de Groningse universiteit in augustus 1614, werd besloten een bibliotheek te stichten. Daarom wordt, vlak na de viering van het 400-jarig bestaan van de RUG, in de eerste helft van 2015 feestelijk aandacht besteed aan het vierde eeuwfeest van de Universiteitsbibliotheek.

Boek

Meteen aan het begin van het jubileumjaar verschijnt het boek 'The University Library of Groningen: four hundred years of history in four buildings, forty collections and infinite pictures'. Gerda C. Huisman, conservator Bijzondere Collecties van de UB, schreef dit boek, uitgaande van het bijzondere gegeven dat de UB Groningen de enige Nederlandse universiteitsbibliotheek is die sinds haar oprichting nog steeds op dezelfde locatie is gehuisvest: in het blok begrensd door Broerstraat, Poststraat, Zwanestraat en Oude Kijk in 't Jatstraat.

Huisman beschrijft de vier gebouwen waarin de bibliotheek tussen 1615 en 2015 was gevestigd, in omgekeerde chronologische volgorde. De tweede helft van het boek bestaat uit korte beschrijvingen van veertig bijzondere collecties uit het bezit van de UB. Zo wordt aandacht besteed aan middeleeuwse manuscripten, de bibliotheek van de Martinikerk, de

unieke collectie alba amicorum en de Riedelcollectie met boeken van en over Horatius.

Een voorbeeld van deze laatste collectie is een exemplaar van de Opera, gedrukt in Bazel in 1545. Op de titelpagina is de naam geschreven van de Groningse jurist Hindrik Hofsnider (1671-1641), maar in het boek staan ook aantekeningen in het handschrift van Regnerus Praedinius (1510-1559), indertijd hoofd van de Latijnse School.

Zowel de verhalen over de gebouwen als de beschrijvingen van de collecties zijn prachtig geïllustreerd. Archiefmateriaal wordt afgewisseld met foto's van de hand van Dirk Fennema,

die de beschreven werken zeer vindingrijk en creatief op de gevoelige plaat vastlegde.

Het geheel Engelstalige boek dient als een mooi relatiegeschenk voor bezoekers aan de UB. Maar het door Barkhuis Publishers uitgebrachte boek is natuurlijk ook gewoon te koop in de betere boekwinkel!

De juiste verjaardag...

In de Statenvergadering van Stad en Lande van dinsdag 28 februari 1615 werden enkele aanvullende besluiten genomen ter voltooiing van de oprichting van de universiteit. Een van deze besluiten betrof de oprichting van een bibliotheek op de bovenverdieping van het oude Minderbroederklooster aan de Broerstraat, recht tegenover het Academiegebouw.

Volgens de annalen is de Bibliotheek van de Groningse Academie dus gesticht op 28 februari 1615. Historicus Han Borg onderzocht op verzoek van de UB het gebruik van verschillende kalenders in die tijd en kwam tot een opzienbarende conclusie: de vierhonderdste verjaardag van de stichtingsdatum 28 februari 1615 zou gevierd moeten worden op 38 februari (= 10 maart) 2015!

Han Borg meldt:

Groningen voerde tweemaal de Gregoriaanse kalender in: in 1583, maar dat werd in 1594 weer teruggedraaid, en op 31 december 1700, en toen definitief.

Bij de invoering van de Gregoriaanse kalender, bedoeld om de seizoenen weer in de pas te laten lopen met de werkelijke tijd van het jaar, en ook om zo exact mogelijk het astronomische jaar gelijk te laten lopen met het werkelijke jaar, werden tien dagen overgeslagen, en werd het de dag na 3 april opeens 14 april.

Het is niet precies bekend wanneer de invoering in Groningen precies plaats vond, maar in ieder geval ruim na de stichtingsdatum van universiteit én UB.

Dit gaf in de praktijk soms ingewikkelde situaties. Stel: je kende iemand met een geboortedatum op 7 april 1656 (Juliaanse tijdrekening), dan vierde je op 17 april 1706 (Gregoriaanse tijdrekening) de 50e verjaardag van die persoon.

Deze verschuiving is ook heel mooi zien op de grafsteen van Ubbo Emmius in de hal van het Academiegebouw. Onderaan de tekst staat dat hij op 9 december 1625 stierf, IUL

Boekontwerp: Nynke Tiekstra

Jubileumjaar

Wordt de vierhonderdste verjaardag van de stichting van de Universiteitsbibliotheek dus op 10 maart 2015 gevierd, de festiviteiten naar aanleiding van dit jubileum vinden plaats vanaf die datum tot vlak voor de zomervakantie. Later volgen verdere details, maar één datum kunnen we alvast verklappen: op zaterdag 18 april is er een Open Dag.

Achter de schermen van de Universiteitsbibliotheek is namelijk meer te zien dan men bij een bezoek aan de bibliotheek zou vermoeden. Wist u dat de kelderderdieping en de begane grond bijna geheel worden ingenomen door twee gesloten magazijnen met ruim twee-en-half miljoen boeken? En dat op allerlei voor het publiek niet zichtbare plekken in de bibliotheek meer dan honderd mannen en vrouwen werken? Want elk boek moet worden besteld, aangeschaft, gecatalogiseerd en van metadata voorzien (onderwerpscodes, biografische en bibliografische gegevens, enzovoorts). En dan hebben we het nog niet eens over de snel groeiende collecties elektronische tijdschriften, databases en e-books, die ook niet zomaar zonder menselijke interventie op uw scherm verschijnen.

Op 18 april kunnen bezoekers zodoende een uniek kijkje achter de schermen van de Universiteitsbibliotheek nemen. **◀**

Dit is de Latijnse tekst:

[V]IXIT IN TERRIS AN [LXX]VIII, DIES IIII.
ABIIT IN CÆLOS AN. CHRISTIANO
M DC XXV, DIE IX DECEMB. IVL.

Dat is dus volgens de Juliaanse kalender op 9 december, maar in de Gregoriaanse kalender op 19 december. En zo kunnen we de oprichtingsdatum van de Universiteitsbibliotheek gevoelig vaststellen op 10 maart 1615!

- Website
Alle informatie over de jubileumfestiviteiten, meer over de geschiedenis van de UB en over het boek vindt u op de speciale lustrumwebsite www.rug.nl/ub400